

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
ЕВРОПСКИ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ПРВ ОДДЕЛ

ОДЛУКА

Жалба бр. 12977/10
Зоран ВЕЛИЧКОВСКИ
против Република Северна Македонија

Европскиот суд за човекови права (Прв Оддел), заседајќи на 23 април 2019 година, во Совет составен од:

Aleš Pejchal, *Претседател*

Tim Eicke,

Jovan Plevski, *судии,*

и Renata Degener, *Заменик секретар на Одделот,*

Земајќи ја предвид горенаведената жалба поднесена на 26 февруари 2010 година,

Земајќи ги предвид опсервациите поднесени од тужената држава и опсервациите поднесени како одговор од жалителот,

Откако заседаваше, ја донесе следната одлука:

ФАКТИ

1. Жалителот, г-дин Зоран Величковски, е македонец/државјанин на Република Северна Македонија, кој е роден во 1969 година и живее во Крива Паланка. Беше застапуван пред Судот од г-дин Т. Торев, адвокат со канцеларија во Штип.

2. Жалителот почина на 19 април 2015 година. Неговата сопруга, г-ѓа Мери Величковска и неговите двајца синови, г-дин Теодор Величковски и г-дин Небојша Величковски изразија волја да ја водат жалбата во негово име.

3. Владата на Република Северна Македонија („Владата“) беше првично застапувана од нејзиниот поранешен агент г-дин К. Богданов, а потоа од г-ѓа Д. Цонова.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

А. Околности на случајот

4. Фактите на случајот, поднесени од странките, може да се резимираат на следниот начин.

5. Жалителот бил полициски службеник стациониран на пасошка контрола на Г. граничниот премин и вработен од страна на Министерството за внатрешни работи („Министерството“).

6. На ненаведен датум била покрената кривична истрага против жалителот врз основа на сомнение за злоупотреба на службената положба и овластување. Бил осомничен за пуштање на претоварени камиони да влегуваат во тужената држава без да бидат санкционирани во согласност со релевантните постапки во рамки на домашното право.

7. На 30 ноември 2007 година, В.С. (виш советник во Одделот за контрола и професионални стандарди во рамките на Министерството) дал изјава пред истражен судија. Не биле поднесени никакви докази дека жалителот или неговиот адвокат биле присутни или дека биле информирани за сослушувањето на сведокот. Таа детално ја објаснила исправната постапка за санкционирање на претоварени камиони на границата и поединечните должности на полициските службеници.

8. На 5 декември 2007 година, Д.А. (главен службеник на Регионалниот центар за гранични работи (Исток) во периодот помеѓу 20 октомври 2006 година и 26 ноември 2007 година) дал изјава пред истражен судија. Не биле поднесени никакви докази дека жалителот или неговиот адвокат биле присутни или дека биле информирани за сослушувањето на сведокот. Тој ја објаснил постапката која треба да се следи и дејствијата кои се бараат од полициските службеници да ги преземаат со цел санкционирање на неусогласеноста со ограничувањата на тежината. Тој потврдил дека од полицијата се бара систематски да врши увид на претоварени камиони и да го санкционира секој случај на неусогласеност во согласност со релевантните домашни регулативи.

9. На 12 декември 2007 година, Д.Ј. (адвокат во Јавното претпријатие за управување со државен имот) дал изјава пред истражен судија. Не биле поднесени никакви докази дека жалителот или неговиот адвокат биле присутни или дека биле информирани за сослушувањето на сведокот. Тој ја објаснил постапката кај колската вага, различните видови на документи кои се издаваат и потврдил дека компјутерскиот систем кај колската вага подлежел на редовно одржување.

10. На 23 април 2008 година, жалителот бил изведен пред Основниот суд Крива Паланка („основен суд“) под обвиненија за злоупотреба на службената положба и овластување во однос на неколку случаи на злоупотреба на службената должност во периодот помеѓу 8 септември 2005 година и 4 октомври 2006 година. Во тужбата

било наведено дека жалителот (заедно со двајца од своите претпоставени, тужени во одделни кривични постапки) не извршил соодветно санкционирање на претоварени камиони кои ја преминувале границата. Тужителот предложил одредени докази да бидат допуштени на судењето и побарал од судот да ги повика сведоците В.С., Д.А. и Д.Ј.

11. Во текот на постапката жалителот, кој бил застапуван од адвокат, ги отфрлил обвиненијата против него и тврдел дека не била негова должност систематски да врши увид на камиони и да наоѓа претоварени возила. Исто така се пожалил дека не му била овозможена прилика да сослуша сведоци во текот на судењето.

12. На 9 декември 2008 година, основниот суд го осудил жалителот врз основа на обвиненијата и му доделил условна казна затвор од седум месеци. Со цел да се определат релевантните факти, судот се повикал, меѓу останатите докази, на изјавите на В.С., Д.А. и Д.Ј.

13. Жалителот поднел жалба преку својот адвокат, жалејќи се *inter alia*, дека првостепениот суд не го осигурал присуството на сведоците на судењето на чии изјави ја засновал пресудата.

14. На 17 март 2009 година, Апелациониот суд Скопје („апелациониот суд“) ја поништил првостепената пресуда и го вратил случајот на повторно разгледување на основа на тоа дека судијата во текот на постапката се ставил во улога на истражен судија во фазата пред судењето.

15. Во продолжената постапка, на сослушувањето одржано на 30 април 2009 година, жалителот го повлекол полномоштвото кое му го имал дадено на адвокатот кој првично го застапувал и се согласил судењето да продолжи во отсуство на адвокат. Судијата му ги посочил правата, меѓу кои и правото на адвокат, правото да предлага докази и правото да анализира и преиспитува докази. Жалителот одлучил да се застапува самиот себе. На истото сослушување, со согласност на страните, судијата одлучил да ги прочита изјавите на В.С., Д.А. и Д.Ј. дадени во текот на истрагата, со оглед на тоа што сведоците биле отсутни. Жалителот не поднел никакви приговори.

16. Истиот ден, првостепениот суд го осудил жалителот по обвиненијата, досудувајќи му условна казна затвор од шест месеци и наредувајќи му да ја обесштети државата за штетата. Од изјавите на В.С. и Д.А., судот ги востановил работните методи на полицијата на границата во однос на претоварените возила и пропустите на жалителот. Судот исто така се потпрел на релевантните напатствија за праксата на Министерството со цел да ги востанови постапките кои треба да се следат на границата во однос на претоварените возила. Работните должности на жалителот биле определени врз основа на други релевантни внатрешни прописи. Од изјавата на Д.Ј., судот ја востановил постапката кај колската вага, различните видови на

документи кои се издаваат и дека компјутерскиот систем кај колската вага бил подложен на редовно одржување. Фактот дека жалителот бил на должност на критичните датуми кога претоварени камиони ја поминале границата без да бидат санкционирани бил востановен врз основа на експертски извештај изготвен од страна на Бирото за судски вештачења, документите за тежината на возилата и записите од смените. Судот ги отфрлил доказите предложени од страна на одбраната, наоѓајќи дека се спротиставувале на останатите докази кои судот утврдил дека се конзистентни и кохерентни.

17. Жалителот поднел жалба, генерално жалејќи се дека пресудата била нејасна, дека судот погрешно ги проценил доказите и дека сите докази биле признаени спротивно на Законот за кривична постапка. Релевантниот дел од неговата жалба гласи:

„... [првостепената] пресуда е нејасна... што се должи на неоснованото, нејасното и недокажано обвинение. Сите докази беа признаени спротивно на Законот за кривична постапка и целото [законодавство] наведено во пресудата, што судот и обвинителството тврдат дека се индикатор дека сум пропуштил да направам нешто кое сум бил обврзан да го направам, укажуваат на спротивното.

Барам од повисокиот суд да ја разгледа и допушти оваа жалба и да ја поништи пресудата.

Барам од повисокиот суд да го земе предвид тоа дека обвинението против Г.Б., сменоводителот... беше поништена од апелациониот суд... Го потсетувам [судот] дека во оваа одлука постојат сериозни забелешки во врска со првостепената пресуда и дека се бара постапката да биде одговорно спроведена. Со оглед на тоа што [бев] обвинет за извршување ... прекршоци заедно со него, сметам дека обвинението против мене и пресудата се целосно неосновани. Барам од судот да ја допушти мојата жалба.“

18. На 30 јуни 2009 година, апелациониот суд ја отфрлил жалбата на жалителот и го потврдил обвинението. Нашол дека судот точно ги востановил фактите и ги проценил доказите.

Б. Релевантно домашно право

19. Во согласност со член 351(1) од законот за кривичната постапка – пречистен текст, Службен весник бр.15/2005, кој бил на сила во тоа време, доколку докажувањето на одреден факт се заснова врз забележување на некое лице, истото треба лично да се сослуша на главниот претрес. Сослушувањето не може да се замени со читање на записник од негов претходно даден исказ. Членот 351(2) од Законот вели дека по одлука на советот може да се прочита запис од исказ на сведок доколку тоа лице умрело, душевно се разболело или не може да

се пронајде, или неговото доаѓање на суд не е можно или е значително отежнато поради старост, болест или други важни причини. Членот 351(3) од Законот вели дека советот може да одлучи, откако ќе се консултира со страните, да прочита запис од исказ на сведок или вештак кој не е присутен на сослушувањето, без оглед на тоа дали е повикан на претресот.

20. Според членот 381(2) од Законот, постои суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка доколку судот, во текот на сослушувањето, погрешно применил одредба од Законот или го повредил правото на одбраната.

ЖАЛБЕНИ НАВОДИ

21. Жалителот се пожали дека немал прилика да ги сослуша сведоците В.С., Д.А. и Д.Ј. на судењето.

ПРАВО

A. Locus standi на жалителот

22. Судот прво мора да се осврне на прашањето дали г-ѓата Мери Величковска, г-динот Теодор Величковски и г-динот Небојша Величковски имаат право да продолжат со жалбата која првично е поднесена од страна на жалителот кој починал во 2015 година. Судот забележува дека сопругата и синовите на починатиот жалител изразиле желба да продолжат со жалбата во негово име (види параграф 2 погоре). Судот повторува дека во голем број случаи во кои жалителот починал во текот на постапката, биле земени предвид изјави од наследниците или блиските членови на семејството на жалителот кои изразиле желба да продолжат со жалбата пред Судот (види *Asadbeyli and Others v. Azerbaijan*, nos. 3653/05 и 5 други, § 106, 11 декември 2012, со понатамошни референци). Во конкретниот случај, од страна на Владата не беше оспорено правото на блиските членови на семејството на жалителот да продолжат со жалбата во негово име и Судот не гледа причина да одлучи поинаку. Во секој случај, каде што е релевантно, Судот ќе продолжи да го ослобува г-дин Зоран Величковски како „жалителот“.

Б. Наводна повреда на Членот 6 §§ 1 и 3 (г) од Конвенцијата

23. Жалителот се пожали дека сведоците кои биле сослушани во текот на истрагата во негово отсуство не се појавиле на судењето и тој немал прилика да ги испраша. Се потпре на Членот 6 §§ 1 и 3 (г) од Конвенцијата, од кој релевантните делови гласат:

„1. При определувањето на ... какво било кривично обвинение, секој има право на правично ... сослушување ... пред ... суд.

2. Секој обвинет за кривично дело ги има следните минимални права:

...

(г) самиот да ги сослуша или да бара сослушување на сведоците на обвинението во негово име под истите услови како сведоците против него...“

1. Тврдења на страните

24. Владата тврдеше дека жалителот соодветно не ги исцрпел достапните домашни правни лекови. Особено, во продолжената постапка по враќањето на предметот, на сослушувањето одржано на 30 април 2009 година, жалителот се пожалил што биле читани изјавите на сведоците. Понатаму, тој не го покренал прашањето што се однесувало на неговата неможност да ги испраша сведоците при завршниот збор или при неговата жалба. Во овие жалбени наводи, жалителот ги оспори само наодите на судот во однос на неговата вина и се спротистави на исходот од постапката. Никогаш не го покрена или образложи прашањето кое се однесуваше на неговата неможност да ги испраша сведоците и импликациите кои тоа ги имало врз неговите права на одбрана.

25. Жалителот тврдеше дека во текот на постапката не бил застапуван од адвокат и дека никој не му назначил адвокат. Исто така тврдеше дека записите од сослушувањето не треба да се толкуваат како негово одобрување на прочитаните изјави, со оглед на тоа што релевантната одредба од Законот за кривична постапка бара судијата само да се посоветува со страните. Понатаму, во жалбата која самиот ја поднел индиректно го покренал прашањето изјавувајќи дека сите докази биле признаени спротивно на Законот за кривична постапка. Според Законот, сите сведоци треба да бидат сослушани на јавен претрес и на страните треба да им се укаже прилика истите да ги испрашаат. Исто така, се потпре на одлуката на апелациониот суд, која се однесуваше на предмет против друг колега, во која обвинението било поништено и каде што се покренува прашањето со неможноста да се соочи со истите сведоци.

2. Оценка на судот

26. Релевантните принципи на Конвенцијата што се однесуваат на исцрпувањето на домашните правни лекови се резимирани во пресудата на Судот во случајот *Vučković and Others v. Serbia* ((прелиминарен приговор) [GC], nos. 17153/11 и 29 други, §§ 69-77, 25 март 2014 година).

27. Додека во контекст на машинерија за заштита на човековите права, правилото на исцрпување на домашните правни лекови мора да се применува со одреден степен на флексибилност и без претеран формализам, не е потребно само да се поднесуваат жалби до соодветните домашни судови и да се користат лекови со цел да се противречи на оспорените одлуки кои наводно повредуваат некое право од Конвенцијата. Обично, исто така е потребно жалбите кои се намерава да се покренат последователно на меѓународно ниво да бидат покренати пред истите тие судови, барем во суштина и во согласност со формалните барања и временски рамки пропишани со домашните закони (види *Azinas v. Cyprus* [GC], no. 56679/00, §38, ECHR 2004-III).

28. Судот забележува дека пред случајот да биде вратен од страна на апелациониот суд, жалителот кој првично бил застапуван од адвокат, го покренал прашањето за неприсуствувањето на сведоците на судењето (види параграфи 11 и 13 погоре). Во продолжената постапка, при сослушувањето одржано на 30 април 2009 година, жалителот го повлекол полномоштвото кое го имал дадено на адвокатот кој првично го застапувал и дал експлицитна согласност да продолжи сослушувањето, ниту барајќи да му биде назначен адвокат, ниту да се одложи претресот (види параграф 15 погоре). Судијата го информирал жалителот за неговите права. Со согласност на страните, судијата ги прочитал изјавите на сведоците на судењето. Жалителот ниту дал приговор на нивното признавање како докази, ниту покренал некакво прашање за суштинската или процедуралната важност на изјавите. Уште повеќе, жалителот не побарал сведоците да бидат сослушани на судењето во ниту еден даден момент по нивните изјави.

29. Судот забележува дека во својата жалба жалителот општо се пожалил дека сите докази биле признаени во спротивност со Законот за кривичната постапка и дал нејасна референца во врска со случајот на негов колега (види параграф 17 погоре). Ниту се пожалил за повреда на неговото право на правично судење, ниту го покренал прашањето во врска со неможноста да ги испраша сведоците на судењето, иако наводна повреда на правата на одбраната била валидна основа за поништување на неисправна пресуда (види параграф 20 погоре). Како резултат на тоа, немало расправа во пресудата на апелациониот суд во врска со прашањето дали признавањето на изјавите на отсутните сведоци како докази ја направиле неправична

кривичната постапка против жалителот (види параграф 18 погоре). Особено, на апелациониот суд не му била дадена прилика да го образложи своето гледиште во однос на прашањето на жалбата кое беше покренато пред овој Суд (види *Bahmanzadeh v. the United Kingdom*, (dec.), no. 35752/13, § 50, 5 јануари 2016 година, и спротивната *Trampevski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, no. 4570/07, § 37, 10 јули 2012 година).

30. Како што покажува праксата на Судот (види параграф 27 погоре), самиот факт дека жалителот го поднел својот случај до различните компетентни судови само по себе не претставува согласност со барањата на Членот 35 § 1 од Конвенцијата. Со цел соодветно да се исцрпат домашните правни лекови, не е доволно некаква повреда на Конвенцијата да биде „евидентна“ од фактите на случајот или поднесокот на жалителот. Наместо тоа, жалителот всушност мора да се жали (експлицитно или во суштина) за тоа на начин кој не остава простор за сомнение дека истата жалба која последователно била поднесена до Судот, била покрената и на домашно ниво (види *Merot d.o.o. and Storitve d.o.o. v. Croatia* (dec.), nos. 29426/08 и 28737/08, § 36, 10 декември 2013 година). Во околностите на конкретниот случај, Судот не може – во отсуство на вистинска жалба од страна на жалителот во врска со неговата неможност да ги испраша сведоците на судењето или за признавањето на нивните изјави како докази – да го прифати тврдењето на жалителот дека во суштина ги исцрпил домашните правни лекови, изјавувајќи дека сите докази биле признаени спротивно на Законот за кривичната постапка и потпирајќи се на одделна одлука донесена на одделна кривична постапка против колега. Понатаму, жалителот не се побунил дека жалба пред апелациониот суд во однос на неможноста да ги испраша сведоците ќе била лишена од какви било изгледи за успех.

31. Во поглед на горенаведеното, Судот смета дека жалителот не ја покренал, дури ниту во суштина, во својата жалба пред домашните судови, жалбата што ја поднел пред Судот (види *l'Association Les Témoins de Jéhovah* (dec.), no. 8916/05, 21 септември 2010 година; *Mader v. Croatia*, no. 56185-07, §§ 137-139, 21 јуни 2011 година; и *Merot d.o.o. and Storitve Tir d.o.o.*, цитирана погоре, § 38). На државните власти не им била дадена можност, што во принцип требало да им биде овозможено според Членот 35 § 1 од Конвенцијата, со цел истите да се запознаат и оттука да ја спречат или исправат конкретната повреда на Конвенцијата наведена против нив (види *Gäfgen v. Germany* [GC], no. 22978/05, §§ 144-146, ECHR 2010).

32. Следува дека оваа жалба е недопуштена според Членот 35 § 1 од Конвенцијата, за неисцрпување на домашните правни лекови и според тоа мора да биде одбиена согласно со Член 35 § 4.

Од овие причини, Судот едногласно,

Ја прогласува жалбата за недопуштена.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 16 мај
2019 година.

Renata Degener,
Заменик секретар

Aleš Pejchal,
Претседател